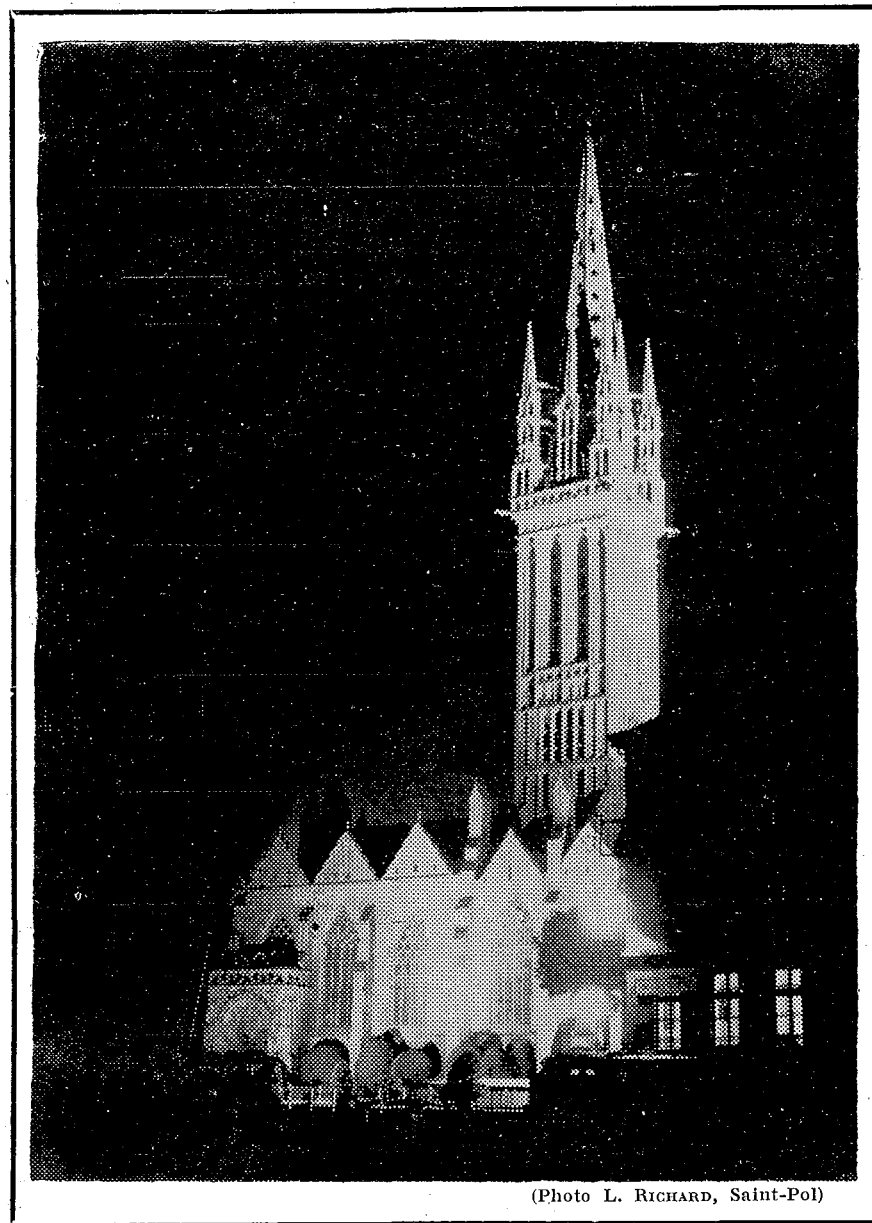

(Photo L. RICHARD, Saint-Pol)

Iliz Kreisker sklerijennet bemnoz e-doug an hañv

BLEUN-BRUG

Niv. 91 (Miziek-Mensuel)
Koumanant-Abonnement : 500 fr.

EVEN - GOUERE 1956

TAOLIT EVEZ MAT

Ha paet eo ganeoc'h ho koumanant 1956 ?

Kasit 500 lur (600 lur kour. a enor — 1.000 lur kour. madoberour) da :

Bleun-Brug, 21, rue Jos. Doury, Nantes.

C. C. P. 1541.90 Nantes.

Kas ar skridou da : **Abbé Bleunven, curé Saint-Renan (Fin.).**

Mar fell d'eoc'h beza ezel eus ar Bleun-Brug pe rei d'eomp skoazell, kasit ho skodenn da :

V. Seite, Bleun-Brug, Châteaulin, Finist.,

C. C. P. 544.22 Nantes.

Ezel : 500 lur. — Madoberour : 1000 lur.

TAOLENN

Ar Melezour drailhet, gant V. Fave	1
Bleun-Brug 1956, gant F. M.	5
Va zi, gant Paulette Peden	8
Stage de Culture bretonne	9
Tronjoly, gant Maignan de Kerangat	10
Brendu, gant Mab an Dig	12
'Vel Job an Dall, gant Dre'o Koulouarn	17
Kosvoulterien, gant A. Koulouarn	18
Skoï dre Lizer	19
Keleier	20
Gorreou, barzoneg gant Reun ar Mough	21

Klevit 'ta !

Diwezad emañ an niverenn-mañ o tont ganeoc'h. Ho pedi a reomp d'hon digarezi. Al labour a zo bet war hor c'hein gant Bleun-Brugou Kleder, Kombrit ha Karnag eo a zo penn-koaz.

Taolit evez ez eus en niverenn-mañ 24 bajenn, hag e talvez evit daou viz.

An niverenn ziweza eo bet hini EBREL-MAE. Klevet hon eus ez eus meur a hini ha n'o deus ket he resevet. N'ouzomp ket perak. Goulenn a reomp digant ar re-ze skriva deomp hag e vo kaset dezo raktal.

Dre fazi ez eus bet kaset paper da baea da dud hag o doa dija paet o c'houmanant. Pedi a reomp an dud-se d'hon digarezi ma 'z omp bet faziet.

Eun daoenn euz « Jeu scénique » Bleun-Brug Kombrit.

(Photo Jos LE DOARÉ, Châteaulin)

Ar Melezour drailhet

mirom na zafe, e BREIZ, ar gened da goll

Ar Bleun-Brug a zo eun emzao hag a zo en e c'hoant savetei ha mired, ha diorren, kement a zo kaer e Breiz, kement a ro kaerder ha gened da Vreiz... deski d'ar Vretoned, muioc'h-mui, dizelei ha saouri ar gened a zo endro dezo hag enno... deski dezo ivez, dre hened ar bed, tizoud beteg gened Doue, ar gened n'eus nemeti a wir penn-da-benn.

N'eus kaerder digemmesk ebet nemed Doue... n'eus kaerder en he 'fez ebet nemed Doue. Doue avad a zo plijet gantañ hada ha strewi dre ar bed eulfennou ha bannou euz e hened dezañ evid joa an dud, evid o levenez hag o dudi, evid rei tro dezo ivez da zevel o halon beteg Doue, mammenn an oll gened.

E peb bro e-neus Doue hadet gened ; e peb poblad tud e-neus Doue fiziet teñzoriou a gaerder, disheñvel an eil diouz egile ; kaer o deus ar pobladoù mond daved gened, kaer o deus klask dizeha ar vammenn, chom a ra c'hoaz gened diberhenn a vo lod ar pobladoù da zond.

Ni, Bretoned, on-eus bet ivez on lod ; lezel da vervel an teñzor fiziet ennom gand Doue a vefe teurel dismegañs war e vadelez hag ober gaou ouz mab-dén war an douar rag paourët e vefe ar bed. Deom eo eta d'e zifenn ha d'e lakaad da gana gloar Doue evel ma vez lakët da gana kordenn stignet eun delenn.

Ar bed a zo evel meleziour Doue ; ennañ eo meleziouret gened Doue ; siwaz n'eo nemed eur meleziour torret, meleziour gened Doue drailhet

e mil tamm. Ne gaver e peb tamm nemed ar skleur, skleur disliv gened Doue.

Ar bed a zo heñvel ouz eur werenn a liou skeudennet warni eun daolenn gaer, plijuz d'al lagad pa deu an heol da c'hoari en he liviou kemmesket hag en he linennou treset brao... Siwaz ! torret ha drailhet eo ar werenn ; ne jom ganeom nemed drailhachou o rei deom eur vla-zenn ha netra ken euz splannder an daolenn en he 'fez. Dastumom an tammou, kemerom on dudi ganto ; kement-se atao e vezo da hortoz ma 'z aim d'ar baradoz da arvesti ouz gened Doue en he sked.

Gwelom eta petra 'zo kaer e Breiz.

Petra 'zo kaer e Breiz ?

Or Bro da genta ; kanet ha diskanet eo bet gand ar skrivagnerien... he moriou tro ha tro sioul ha dirollet, heh aochou trêz gwenn hag heh aridennadou rehier, he menezioù, he hoajou, he steriou ha stankennou heh aberiou don, he heñchou troïdelluz... Digorom on daoulagad ha deskom d'or halon tridal ouz kaerderiou or Bro ; tostoh a-ze e vezim da Zoue.

Petra 'zo kaer e Breiz ?

Ilizou, chapelioù, kalvarioù... N'eus bro ebet hag a vefe ken stank enni seurt savadurioù mein kizellet. N'edo ket on tud koz o chom e manerioù, med plijet eo bet ganto sevel ilizou kaer en enor da Zoue hag evid o dudi dezo o-unan. Ne vefent ket bet gouest moarvad da lavared perag oa brao iliz o ' farrez nemed eh en em gavent eüruz enni hag e plije ganto dond di, e-kreiz ar gened, da ziskuiza o daoulagad hag o halon. Nemed evid tañva da vad gened kuz an ilizou e ranker beza kristen evel m'oa kristen ar re o deus o ijinnet hag o zavet.

Petra 'zo kaer e Breiz ?

Gwiskamañchou or Bro. N'eo ket gand kêriz eo e vezent grêt med gand kemenerien. Kemenezed, brouderien ha brouderzed diwar ar mêz. Senti a raent n'eo ket ouz patromou ijinnet e Pariz, med ouz o ijin o-unan, ouz o faltazi o-unan, disheñvel euz eur horn bro d'egile. Marteze ne ouient na lenn na skriva med anaoud a raent lezennou ar gened, gouzout a raent lakaad da c'hoari liviou ha linennou ha rei ene ha buhez dezo evid dudi an daoulagad... Gwisket evel priñsezed ha rouanezed n'hell ar vretonezed nemed kaoud resped evito o-unan ha lakaad ar re all da gaoud resped evito. N'eo ket êz an dilhajou marteze evid labourad ; n'eo ket divennet digas gwellaenn enno war ar poent-ze ; mad e vefe, n'eus forz penôz, derhel dezo d'ar gouelioù : na fichet kaer e vez ganto ar yaouankizou !

Petra 'zo kaer e Breiz ?

On dañsou ken deread. Dre Europa a béz e vez galvet da vond or strolladoù dañserien ha kanerien hag e peb leh e tastumont meuleudioù a vriaioù. E leh an dañsou a hiz nevez, deuet deom euz broioù diavêz, ne vezont re aliez nemed hejêrêz distrantel marmouzien gadal.

Petra 'zo kaer e Breiz ?

Or zonêrêz pe **or muzig**. Dizehet eo mammenn ar zonêrêz e meur a vro hag e teuer bremañ warzu Breiz. Na pet kantik galleg a zo bet savet, er bloavezioù diweza-mañ, war donioù breizeg ! N'eus ket par d'or hantikoù evid pedi hag evid rei diwaskell d'an eneoù.

On lazou-kana a zo lakêt e reñk ar re wella, mouezioù ar merhed dreist-oll a zo kontet dispar. Daoust ha n'eo ket laz-kana Landi, — a glevom beb bloaz e gouelioù Kerne hag e gouelioù ar Bleun-Brug, — e-neus bet ar priz kenta e Pariz er bloaz-mañ, keit ha keit gand eul laz-kana euz Pariz !

Ha pa dregern ar vro gand son sklintin ar biniou hag ar vombard, lammed a ra gwad ar Vretoned en o gwazïed.

Petra zo kaer e Breiz ?

Boazamañchou or bro war dachenn al labour, pe an diduamañchou pe al lidou-sakr. Kaer e vez or pardonioù, braz ha bihan, gand ar hleier war vole, ar bannieloù er vann, a benn d'an avel, ar prose-sionoù, ar hantikoù... Gwelet em eus Bretoned divroet hag a deue an dour en o daoulagad o sonjal e pardonioù o 'farrez. Eun dervez e oan êt da weled ar Vretoned a ya beb bloaz war ar sukr, er broioù kreh hag edon o tiskouez dezo film « Mister ar Follgoad », kleier Kastell-Paol a veze klevet er film. Em hichen unan e lavaras din : « Kleier ! na kaer eo ar hleier ! amañ ne glever morse ar hleier nemed boudinellêrêz ar mekanikoù o vond endro ha galvadenn skiltruz ar « sirène ».

« Ar zul a jom c'hoaz dervez ar gened « Me gar ar zul, eme an Tad koz, me gar ar zul, sae ruz ar gurusted, ar fleur ouz an aoter, an ezañs hag ar hantikoù. »

Gouelioù all a zo ivez evel gouelioù braz Kerne, gouelioù ar Bleun-Brug ha n'eus ket par dezo dre ar bed, gouelioù ar gened, yahuz ha deread. Ha pa vez echu ar gouel e tistro peb hini d'ar gêr, laouen e galon ha didamall e goustiañs.

Petra zo kaer e Breiz !

Or yez, ar brezoneg. Na c'hweg eo d'ar galon ! Tro ha tro flour pa gomz ar vamm d'he bugel, ar pôtr yaouank d'e zousig, hirvouduz pa gan ar barz e glemmou, touelluz pa glasker deseo, rust ha nerzuz evel tonnou war ar herreg pa vezer e kounnar.

Gwelloc'h eo deski galleg eged deski brezoneg a vo lavaret ; me a lavar eo gwelloc'h deom deski en eil hag egile, galleg mad ha brezoneg yah. Ma 'z eus tud hag a zo re boud o spered evid deski diou yez n'eo ket evel-se emañ kont ganeom-ni Bretoned. Hag eun dén hag a oar diou yez ken disheñvel hag ar galleg hag ar brezoneg a zo gantañ an alhwez da zeski gwelloc'h ha dizammoh vezou all. Brezoneg mad war barlenn ar vamm, galleg mad er skol da heul ar brezoneg, setu moarvad ar pezh a zo ar gwella.

Me a garfe e vefe desket ar brezoneg er skolioù da vugale Vreiz. Eur yez ha ne vez ket kelennet er skolioù a ya buan da fall. Ar brezoneg eo on tra deom-ni Bretoned. Da biou eo divizoud ma vezo lezet da vervel pe ma vezo roet dezañ eur vuhez hag eul lufr nevez, nemed d'ar re ma aparchant outo, nemed d'ar Vretoned ?

Lod a lavaro eo kasañ kaoud yezou disheñvel ha boazamañchou disheñvel euz eur vro d'ebén. Klask moug an disheñvedigezioù-ze a

vefe eur pehed a zismegañs a eneb Doue, heñ hag e-neus krouet l'iez doare a hened war bep tachenn.

Ha goude ma vefe ar rozenn ruz ar brava boked, lakom ; petra 'zonjfeh ma ne vefe dre ar bed nemed liorzadou roz... Bravoh eo ar parkeier gand bleuniou marellet.

Ha goude ma vefe kan an eostig ar brava kan e bed al laboused, gwellah e kavan ouspenn, eostiged o kana en noz. Klevet d'ar mintin-veziou nevez-amzer ar voualh o sutal, ar vran o koagal, an drask, ar voh-ruzig, an alhoueder hag an oll laboused all o richanad peb-hini en e geiz.

Doue e-neus grêt mad ar pezh e-neus grêt : da beb labous e gan, da beb boked e liou, da beb broad-tud he yez !

Petra zo kaer e Breiz ?

Ene Breiz ! Ene kristen Breiz ! Dasoni a ra splann ha sklentin evel eur werenn strink, o veza m'eo bet kizellet ha turniet a-hed ar hant-vejou gand an Aviel. Tamm ha tamm eo êt ar vertuziou kristen donnoh donna enni. Moarvad e rankfed mond da bell gand an Istor evid kaoud eur boblad tud ken kristen ha pobl ar Vretoned, bremañ ez eus hanter kant vloaz.

Ene Breiz, tost da Zoue,

Ene Breiz, **bro ar visionerien.** Bro ebet, nemed Bro-lwerzon e vefe — eur vro geltieg hi ivez — n'he deus roet kement a visionerien d'an Iliz.

« Sann ho kroaz santel war e skoaz, a skrive Yann-Pêr Kalloc'h, ar Helt e-neus grêt tro ar bed.

« E peleh emañ an tonn ha n'e-neus ket pleget da dud va gouenn, an enezenn houez ha ne gousk ket enni eskern eur helt... »

Ene Breiz, doujuz da lezenn Doue. Eur zoudard a vicher a lavare d'eur hamarad dezañ euz an tu all d'ar Frañs : « Ma 'z peus c'hoant kaoud eur pried hag a jomo fidel dit, deus da Vreiz d'he hlask ». Hag e teuas hag e kavas e c'hoant.

Ene kristen Breiz hag a ro d'ar vro tud mad da labourad, kaled ouz ar boan, mad d'en em zikour... hag a ro sent d'ar baradoz.

Gouzoud a ran, eme ar Barz, n'on-eus ket dastumet arhant braz ; ar Vretoned a zo bet a-hed ar wech tud paour, med bennoz d'or paourentez p'he-deus miret deom eun teñzor presiusoh eged an danvez :

Ar Feiz, ar Esperans, ar Garantex.

Setu labour ar Bleun-Brug : dirag ar mor a baganiez hag a hudur-nez a glask moug ar pezh a ra dudi an dén e Breiz **derhel sonn er vann banniel ar gened fiziet ennom gand Doue**, evid ma hello ar rummadou tud a zeuio er horn douar-mañ war on lerh meleziour o eneou er gened a gavint endro dezo hag enno, evid ma hello ar broadou all marteze, êt koz re abred, êt d'an hesk enno mammenn ar gened, dond da Vreiz daved eur yaouankiz nevez, da hortoz an dervez ma 'z aim da arvesti, heb skuiza biken, ouz ar gened n'eus nemeti, **gened Doue.**

(Diwar ar zarmon grêt e goueliou ar Bleun-Brug e Kleder hag e Kombrît 1956.)

V. FAVÉ.

(Cliché Progrès-Courrier)
Prosesion Bleun-Brug Kombrît.

BLEUN-BRUG 1956

Pevar Bleun-Brug hon-eus bet e-doug an hañv-mañ. *Perroz* d'an 20 a viz Mae, *Kleder* d'ar 17 a viz Even, *Kombrît* d'ar 24 a viz Even, ha *Karnag* d'an 29 a viz Gouere.

Pep hini en-deus bet e liou, e zoare, met pep hini avat a zo bet savet gant ar memez spere, ar memez karantez ouz Feiz ha Breiz.

Darn o-deus keuz d'ar Bleun-Brug braz. « Mankout a raio deomp, er bloaz-mañ, emezo, unan euz kaera goueliou an hañv. » Hag a zo gwir.

Ni, avat, hag a zouge war hor c'hein bec'h ar Bleun-Brug bras en e bez, ni hag a oar mad al labour, ar skuizder hag ar boan a c'houlenne, n'hon-eus ket nemeur a geuz.

Daoust ha red e vo neuze hen lezel da gondeza evit mad ? Ne lavaran ket.

Ar Bleun-Brugou bihan, avat, a zo skañvoch da zével, diriskloc'h d'hor yalc'h peur-vuia re c'houllo, met ive ha dreist-holl, hag amañ eo emañ an dalc'h, kalz tostoc'h d'ar bobl, ha dre-ze kalz efedusoc'h. Esoc'h ive d'ar vugale ha d'ar skoliou dre ma vezont grêt, peur-vuia araog ar vakansou.

Biken, Bleun-Brug bras ebet, n'en-deus dastumet kement a vugale-skol hag hini Kleder, da skouer. E Kombrît, zokén, daoust ma oa deomp ar wech kenta da vont er Vro-Vigoudenn, eo bet mad kenañ an traou. « Biken, a oa bet lavaret deomp, ne c'hello Kernevez vihan deski ho tisplegadennou, hag a zo warno, kalz

re, liou brezoneg Leon. » Grêt eo koulskoude an amprouenn eo bet ar re-mañ ken barreg pe varrekoc'h eget bugale Leon.

Kenstrivadegou ar re vras, avât, a zo war ziskar. Re dreudig int deuet da veza e pep lec'h. War a zo prometet deomp, da vloaz e kemmo an traou, da vihana en eskopti Kemper. Gwell-a-ze !

Ar gudenn vrasa, ma kendalc'h ar vugale da greski er c'honkourioù, eo klask gouzout penaoz, e ken berr amzer, dont a benn anezo. Deg jury, e Kleder, a oa re nebeud. Ober muioc'h a zo diêz. Red e vo d'ar c'homite en em voda evid studia an afer-se.

E Kastell-Paol, e-pad ar skol-hañv, e vezo gallet, gant ar vistri-skol a vo eno, gweled dija ar gudenn. Eno ive e vo dibabet danvez ar c'hentrivadegou, a vo moullet goudezo kenta ma vo gallet. Diouz ar berz grêt gant an daou levrig diweza, eo anat emamp war an hent mad. Red e vo atao, d'ar c'hanaouennou, koulz ha d'an displegadennou beza, er memez amzer, êz ha plijus, ha berr ive, eveljust.

E Kombrit, hag e Kleder dreist-holl, hon-eus dalc'het d'an oferenn-bred. Darn a garfe gwelloc'h eun oferenn giz nevez evel e Perroz. Anzav a ranker, koulskoude, eo bet oferenn-bred Kleder, gant e ilizad vras a dud leun-kouch, rouanez ar gouel. « Eun oferenn par da hounnez, eme an Ao. Person, ne welin mui e Kleder. » Red e vo eta ober diouz al lec'hioù m'emeur enno.

Ar peziou-c'hoari diouz an noz, a vez ive lezet da goueza. Tregeriz, beteg-henn a oa chomet feal d'ar c'hiz-se. Er bloaz-mañ, n'eus bet nemet Kleder o tere'hel dezi, ha n'eus ket da gaout keuz. Moarvat, an abadenn-se goude koan, gant bugale ha yaouankizou diouz an druilh o c'haari enni hag o kana, eo bet ar pezh a zo bet roet a wella er bloaz-mañ, e gouelioù ar Bleun-Brug : *Roue ar bed a-bez*, bet savet gant an Ao. Perrot, a zo bet c'hoariet gant strollad an Ao. Troal euz Landi. *Tok-Tok*, pezh fentus kenañ an Ao. Noel, a zo bet roet gant c'hoarierien Plougerne. *Laz-kana Plougerne* a roas, ouspenn, eun abadennad kan renket dudiùs, gant gouleier a liou, en eun doare « jeu scénique ». Merc'hed bihan ar skol, euz ar re vihana beteg ar re grenn a ganas hag a zisplegas en eun doare dispar. An Dr Dujardin a c'helle lavaret gant gwir abeg : « abaoue hanter kant vloaz ma heulian ar Bleun-Brug, ne gredan ket beza bet muioc'h a blijadur ».

Mad kenañ eo bet ivez, an abadenn vras e Tronjoly. Eur wech muioc'h hon eus gwelet levezon al lec'h war ar c'hoari. Parkou-sport n'int ket mad evidomp. Parkou ar manerioù, pa vez gwez en-dro dezo a vez mad kenañ atao.

E Kombrit ez eus bet klasket digeri d'ar Bleun-Brug eun hent nevez : hent yaouankizou kristen-ar-mêziou. Eun taol-êsa eo hag a zougo frouez. Pelerinach merc'hed an « Action Catholique », e Santez-Anna 'r Palud, er memez devez en-deus grêt gaou bras ouzomp. Ar plac'hed yaouank a ranke chom er gêr dra ma 'z ae o mamm dan Zantez-Anna.

Meur a strollad J.A.C. o deus evelato, kemeret perz er c'hoari-vras diwar-benn ar vro-Vigoudenn, euz nao pe zeg parrez. N'eo ket bet direbech an abadenn. Enni avât, el lec'h koanta bet gwelet beteg-henn gant ar Bleun-Brug, ez eus bet traou kaer kenañ. Gant eun tammig muioc'h a skoazell efedus, ar c'hoari-se, ijinet gant Bernard de Parades, a vije bet eun dudi brasoc'h c'hoaz, moarvat ar c'haera tra modern bet c'hoariet beteg-henn. Met, ar pezh a dalvez eo : an hent a zo kavet. Ne jom ken bremañ nemet mont dreizañ beteg penn.

Bleun-Brug Kombrit eo bet ar Bleun-Brug ar muia poblek : kan an oferenn-bred, o lakaat an iliz da grena, niver ar vugale hag an dud vras o tougen ken drant gwiskammañhou ar vro, ar brosesion, bennoz ar Zakramant evit kloza, pep

tra a zeblante tarza evel eur boked kaer diwar douar ar c'horn-bro. Amañ, nag e Kleder ne veze gwelet nemeur a douristed.

Red eo ive menegi tantad Sant Yann, bet grêt d'ar zadorn da noz, ha renet gant unan euz pennou bras ar J.A.C. : Jain euz Brieg, hag a zedennas eun toulad mad a dud euz ar barrez.

D'ar poent diweza e teu deomp kelou euz Bleun-Brug Karnag. Bez e c'hellomp lavared eo bet hemañ eur Bleun-Brug braz dre niver an dud a zo bet ennañ, niver e strolladoù ha meurded e brosesion. Renet e oa, ouspenn, gant Aotrou 'n Eskob Bellec. Komzet e vo hirroc'h, diwezatoc'h, euz ar Bleun-Brug-mañ.

Ha bremañ, troomp hor sellou ouz an amzer da zont. Petra 'vo Bleun-Brug 1957 ? Daoust hag e vo eur Bleun-Brug bras, pe pevar Bleun-Brug bihan adarre ? Dija e klevet tri ano o redek : Lanniliz evit Leon ; Elliant evit Kerne, ha Noal-Pondi evid Bro-Wened. Met n'eus c'hoaz netra desidet.

Dalc'homp soñj avat, n'eus forz petra 'vo grêt ; ar Bleun-Brug ne dle ket beza savet gant eun den, met gant skoazell efedus pep hini, ar pezh a vez ankou-nac'haet re alies.

F. M.

Kenstrivadegou Bleun-Brug 1956.

N'eus strollad all ebet hag a rafe evid ar yez, dreist-holl, war dachenn ar skol, ar pezh a ra ar Bleun-Brug.

Goude Bleun-Brug Perroz, Kleder, Kombrit ha Karnag, e c'hell beza lore'h ennomp. Estreged dañou a zo bet gwelet e-pad ar gouelioù-se.

E Kleder wardro 400 bugel o tont euz 27 skol o kenstriva.

E Kombrit, wardro 200 bugel o tont euz 16 skol.

E Perroz, wardro 100 bugel o tont euz 7 skol.

E Karnag wardro 50 bugel o tont euz 8 skol.

Ar pezh a ra en oll, wardro 750 o tont euz 53 skol.

Roet ez eus bet d'ar vugale-se war-dro 345 priz o talvezout ouspenn 150.000 fur. N'eus ket bet grêt goap outo, ha me 'lavar deoc'h edont laouen o vont d'ar gêr.

Kestou ar Bleun-Brug evid an F.C.B. (Emgleo-Breiz).

E Bleun-Brug Karnag	53.000 lur
E Bleun-Brug Kleder	30.000 lur
E Bleun-Brug Perroz	17.517 lur
E Bleun-Brug Kombrit	11.637 lur

Ar pezh a ra en oll..... 112.154 lur

Peziou-c'hoari brezoneg.

Embannet hon eus bet peziou-c'hoari brezoneg : *Roue ar bed a-bez*, *Ar Zant Nevez*, *Mil-Pok* ha *Tok-Tok*. E Bleun-Brug Kleder eo bet c'hoariet *Tok-Tok*, gant Plougerne, hag *Ar Zant Nevez*, gant Landi.

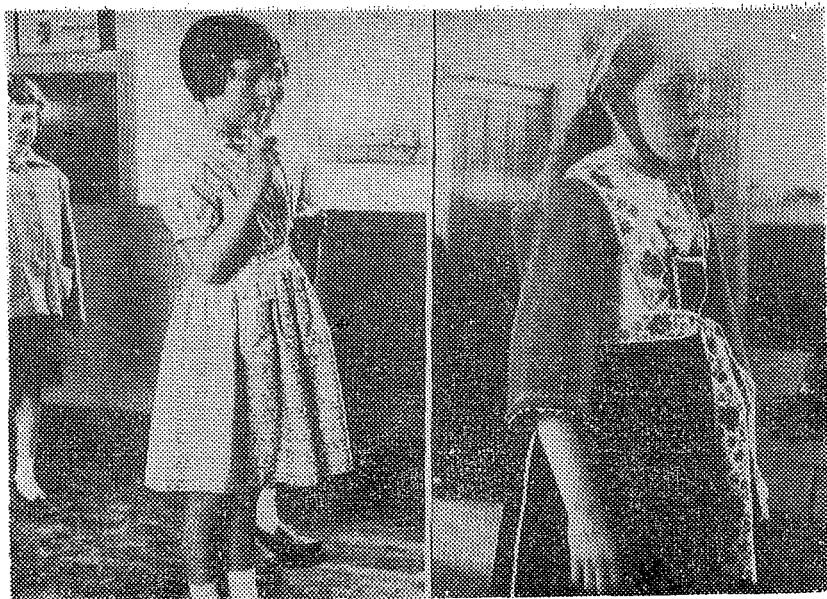
Strollad Plougerne en deus c'hoariet ouspenn e Plougerne, e Guisseny hag e Lokmaria-Plouzane. Lanniliz, gant e strollad, en deus ive roet pemp abadenn vrezoneg penn-da-benn : *Mil-Pok* hag *An nevez-amzer*, ha kement-se, gant kalz berz.

Meuleudi a zo dleet aman da benn-renerien ar strolladoù-se, an Aotrounez Troal, Plantec, ha Fave.

Goulenn a c'heller diganeomp ar peziou-c'hoari meneget uhelloc'h.

Ret eo ivez menegi, gant eur meneg a enor, strollad an aotrou Loric euz Sant-Turio, o-deus, da genver Nedeleg c'hoariet e brezoneg, e Sant-Turio, meur a wech, hag e Bubry.

Meuleudi, d'ar re holl, a zalc'h c'hoaz d'hor c'hoariva brezoneg.

Ar vugale o konkouri e Bleun-Brug 1956. (Photo Courrier.)

Priz kenta ar skriva Kenstrivadeg Bleun-Brug 1956

VA ZI

Va zi a zo kuzet en eun draonnienn vihan e parrez Plouider. Ar foenneier, ar parkeier, ar c'hoajou a ra en dro dezan eur gurunenn dudiuz, en nevez amzer gant e bokedou a bep seurt liou ; glas en anv, alaouret en diskar amzer, hag goenn-kann avechou er goanv gant an ere'h. Va zi a zo solud : ar mogerioù ledan, an dianveaz goloet gant ciment gris, enn deus enebet, abaoue kant vloaz, ouz an avel grév a deu eus costez an anternoz. Va zi a zo iac'hus : an dek prenest : pemp e tu ar c'hreis-deiz, pemp en tu all a ro ear vad a sklerijen deomp. An doen sklenn a vir ac'hanomp eus ar glao. Eus ar chininal e veler aliez ar moped o sevel.

Diou vozen roz a bign ouz ar voger, eus an daou du d'an or gris ; hou-man a ro digor d'ar gegin, eléac'h ma veler, eur fornigell guér. En dro d'eun daol vraz, ez eus skigner éléac'h mac'h azes va zad, va mamm, va c'hoec'h breur, va c'hoar a me. Eur buffet hag eur goele klos a veler ive. Ar grucifi a zo er plas a enor. En tu kleiz e man ar zal da receo an dud dianveaz. Kramp al leaz gant e barrigner ouarn, e brenestr a zo envel eur prison. En eac'h e zeus teir gampr. Er halatrez e vez lakeat ar greunn.

Va zi ne ket marteze a c'hiz nevez, mes ennan e kavan peoc'h, joa, karantez, hag e c'hellan lavared « Oh me da gar, ti va Zadou, muoc'h eget en holl den-zorion ! »

Paulette Péden,

ganet e Plouider : 24-1-1943. Skol ar Familh-Zantel,
Plounevez-Lochrist (Finistère).

A ratoz-kaer on-eus lezet an dever-mañ evel m'eo bet skrivet gand ar plahig.
Ra vezo meulet evid he labour vad.

Stage de Culture Bretonne

saint-pol-de-léon du 20 au 27 août

Organisé par le BLEUN-BRUG, du 20 au 27 Août,
à l'Ecole Saint-Jean-Baptiste, SAINT-POL-DE-LÉON.
S'adressant aux Membres de l'Enseignement Chrétien de Bretagne.

Sous la présidence de M. le Chanoine FALC'HUN,
Professeur de Celtique et de Phonétique expérimentale à l'Université de Rennes.

PROGRAMME JOURNALIER

MATIN

- 7 h. : Méditation : « A l'écoute de nos Saints ».
- 7 h. 30 : Messe.
- 8 h. : Petit déjeuner.
- 9 h. 30 : Problèmes se rapportant à l'enseignement du Breton.
- 10 h. 15 : Langue et littérature bretonnes.
- 11 h. 15 : Conférence.
- 12 h. 30 : Dîner.

SOIR

- 14 h. 30 : Histoire, folklore, art...
- 15 h. 30 : Pratique : bombarde, biniou, chant, musique, bibliothèque... ; préparation des veillées.
- Sortie.
- 18 h. 15 : Conférence.
- 19 h. 30 : Souper.
- 21 h. : Veillées : Projection, cinéma, disques, magnétophone, chants, sketches, contes, chants polyphoniques (Ch. de Landivisiau).
Lecture de la Vie des Saints
Prière du soir.

N. B. — Les Sessessionistes doivent arriver le lundi 20 Août (avant 19 heures).

CONFÉRENCES ET CAUSERIES

- SPIRITUALITÉ :** **A l'écoute de nos Saints :** Méditation journalière par l'abbé Bourdellès, prof. au Collège de Lannion.
Chant grégorien et langue bretonne par le R. P. Laurent, de Landevennec.
Culture bretonne, ouverture sur le monde, par le chanoine Favé, vicaire général.
- LANGUE :** **Etude et enseignement du breton**, par les FF. Riou, Stéphan, Cyrille, Séité... et M. l'abbé Troal.
Langue et littérature bretonnes - Causerie journalière, par le chanoine Falc'hun, prof. à l'Université de Rennes.
Ecrivains léonards, par l'abbé Job Séité, prof. à Guissény. — **Ecrivains cornouaillais**, par le Fr. Cyrille, prof. au Likès. — **Ecrivains trégorrois**, par l'abbé Bourdellès. — **Ecrivains vannetais**, par l'abbé Henriot, prof. au collège de Pontivy.
Langue bretonne et langues celtiques, par le Fr. Fr. Uguen, prof. au S.-C. Lesneven.
La langue bretonne vue par le Dr Tricoire, de Châteaubriant.
Bibliothèque bretonne, par le Dr Le Breton, de Bourbriac.
Problèmes de minorités linguistiques, par le Fr. C. Riou, prof. à Baud.
- HISTOIRE :** **Langue bretonne et poésie**, par l'abbé Bourdellès.
Les grands faits de notre Histoire, par l'abbé Bourdellès. — **La Bretagne religieuse, monastique et missionnaire**, par le R. P. Grégoire, de Landevennec.
- MUSIQUE :** **Monographies paroissiales**, par le Dr Dujardin, de Saint-Renan.
Les grands auteurs de la Musique bretonne, par Maître Paul Le Flem, compositeur breton, ancien directeur des Chœurs de l'Opéra Comique.
La chanson populaire, par l'abbé Dérian, direct. de la Maîtrise de Sainte-Anne-d'Auray.
Pratique de la Bombarde et du Biniou, par le Fr. C. Le Nair, dir. de l'école Saint-Joseph de Paimpol.

- ART : **L'art breton ou d'expression bretonne** (Croix, statuaire...) avec projection et visite de la Cathédrale de Saint-Pol et du Kreisker, par Jos. Le Doaré.
Initiation à l'Art dramatique à partir du folklore breton, par G. Le Merdy, Douarnenez.
- FOLKLORE : **Bretagne est Univers**, par Bernard de Parades, délégué au Tourisme.
Origine, grandeur et décadence du costume breton, par J. Le Minor, de Pont-l'Abbé.
- ACTUALITÉ : **La Bretagne face aux problèmes d'aujourd'hui**, par J. Le Duigou, rédacteur en chef du « Progrès » et du « Courrier ».
L'Eglise face aux problèmes culturels, par l'abbé Le Bihan, aumônier de la Marine et aumônier du B.B.
La danse dans la vie sociale en Basse-Bretagne, par J.-M. Guilleher.

Directeur de la SESSION : le Frère **V. Séité**, secrétaire général du B.B.
 Secrétaires de la Session : Fr. **C. Riou**, de Baud, et Fr. **Cyrille**, du Likès.
 Chargé de la Messe quotidienne : **A. Troal**, prof. à Landivisiau.
 Responsables des Veillées : Abbé **Job Séité**, Fr. **B. Stéphan**, directeur à Pleyben.

Evid lakaad war-zao ar skol-hañv-mañ, om bet o weled Superiores ha Superiores an Urziou a ra skol e Breiz-Izel. Diganto oll on-eus bet eun digemer euz ar gwella. Mignoned, lakit mistri-skol ho parrez da zond da Gastell, d'or skol-hañv, ha ma n'hellfent ket paea, sikourit anezo. Ha c'hwil deuit ive d'ober eun dro da Gastell ha pa ne ve ken némed evid rei kalon d'ar re a labour.

tronjoly

An aotrou Maignan a Gerangat en deus bet ar vadelez da skriva evidomp, ar penad-mañ, diwarbenn maner Troñjoly, e Kleder.

Ra vo ar skrid-mañ, eun testeni a anaoudegezh vad d'an Itron du Penhoat, da veza bet, kenkoulz all, digemeret ar Bleun-Brug en he maner, d'ar 17 a viz Eren diweza.

Maner **Troñjoly**, e Kleder, — a veze skrivet **Traoñjoliff** (1) beteg ar 16^{ved} kantved — a zo koz kenañ, daoust m'eo nevez a-walc'h ar maner hag al lodenn hirio. Eul lodenn anezañ, koulskoude, a zo euz ar 16^{ved} kantved, kenkoulz hag al laouer vraz a weler e kreiz ar porz. Al lodenn all, nemed ar chapel hag a zo nevesoc'h, a zo euz ar 17^{ved} kantved.

Evel m'emañ, maner **Troñjoly**, a zo kaer kenañ, hag en eul lec'h dispar. Eur zouez eo bet da zlavézidi ar barrez, dizelei ar maner hag al lec'h-se, da zeiz ar Bleun-Brug. Er 14^{ved} kantved, douarou Troñjoly a oa perc'hennet gand an aotrou a **Gergoat**, (skrivet allsoc'h Kergoët).

An aotrou-mañ a zimezas, war-dro 1365 gand **Mari a Gergoniou** euz Plouzeniel, pennhérez douarou Kergozvian.

Familh ar Gergoaded, a oa genidik euz parrez **Dineault** e-kichen Kastellin. Eno edont o chom en eul lec'h anvet **Kergoat**, ha setu petra 'ra dezo beza bet anvet evel-se. Diskenn a raent euz familh vraz ar **Faou**, war zouar **Roznoen** (Rozloe'hen). Neuze edo ar Faou slag ouz ar barrez-mañ. O ardamezoù a zouge « eul loupard alaouret war liou glaz ».

Aotrounez vraz ar Faou, hervez an istor, a ziskenn euz lignez ar **Morvan**. Dezañ e oa douarou ar Faou war-dro 1086. Ouspenn, kar e oa hemañ da gonted-veur **Bro-Leon**, ha diskenn a die war-eün, euz lignez ar roue **Morvan-Lez-Breiz**, bet lazetañ o tiffenn e vro a-eneb « Louis Le Débonnaire », er bloaz 819.

Hervez Potier de Courcy (Mobiliaire de Bretagne, 1re édit. p. 199) **Jehan a Gergoët**, test e 1288 evid eun emgleo etre ar Beskont a **Rohan** hag **Herve a Leon**, a oa euz familh aotrounez **Troñjoly**, ar pezh a zo ez da gredi. Marteze, **Roland a Gergoët**, kroazour e 1248, a oa ivez euz an hevelep familh.

Daouzeg lignez a Gergoët, an eil o tiskenn war-eün euz ehen, a zo bet gwelet e maner Troñjoly, e-doug ar c'hantvejou tremenet. Bez e oa ar re-mañ tudchentiled dilwar ar-mez, o veza evel o merourien, pell diouz lez ar roue, moarvad en o ez, hervez ar beleg **Anton Fave**, a skriva diwar o fenn e 1902, er gelaouenn « Reven de Bretagne ».

E-touez an aotrounez-mañ, unan heptekn a zeblant beza bet en eur garg uhel : **Charles-Loeiz a Gergoët** (1630-1691), anvet « Haut et puissant messire, chevalier, Seigneur de Troñjoly, Kergozvian, Penancoët, Kertanguy, Cozmilin et autres lieux ».

Goude beza bet o servicha er rejimant « Royal-Cavalerie » e voe anvet da zén-chentil ordinal e Ti ar Roue, ha dont a reas da veza e 1662 « chevalier de l'Ordre de Saint-Michel ».

Breizad eo bet atao holl zimezioù ar Gergoaded. A-walc'h, evid her c'hredi, eo lenn anioù-familh o Itronezed : Kergoniou, Loumeven, Kergournadeac'h, Kermellec, Kermorvan, Kerscau, Lescoët, Parcevaux, du Louët de Coëtjunval, Kerouzy, Grouézé, Cree'hquerault, Guyon de la Palue, Le Borgne de Coëtivy, Bizien du Lézar.

An diweza anezo, **Loeiz-Charles a Gergoët**, marc'heg (1707-1773), a varvas disher. Maner Troñjoly a yeas neuze da vab-hena e c'hoar **Mari-Madalen**, dimezet e 1738 da « **Claude de Parcevaux** (1706-1764), chef d'escadre des armées navales, Cordon rouge ».

Ar perc'henn nevez-se, **Ambroise de Parcevaux** (1747-1826), letanant war listri ar Roue, ha marc'heg a Zant Loeiz, a yeas kuit euz ar vro e 1792. Mervel a reas e dilestradeg Kiberen.

E bried, **Dreuse de Bullion de Montlouët** (1748-1826) a chomas er maner e-doug ar Revolution gand he fevar baotr. Toulbac'het e voe e Kastell-an-Taro, met delivret goude war c'houlenn parrezioniz Kleder. Prizoniet eun eil gwech, e voe savetêd dezi he buhez gand taol an « 9 thermidor ».

Eil mab Ambroise, **Louis-Claude** (1779-1838) a chomas er maner, en eur zimezi da **Vari-Louise a Goësbriand**, pennherez Krec'h-Balbé e Lannurvan.

Louis-François de Parcevaux (1826-1895), mab-hena Louis-Claude, a voe « zouave pontifical », hag a zimezas gand **Louise Cortyl de Wytshove** (1824-1904), euz Bro-Flandr. E c'hoar, **Mari**, a voe neuze pennhérez ar maner, hag a zimezas e 1883 gand **Jean-Hervé du Penhoat** (1848-1897). Hi eo he deus renket ken brao ar maner evel m'emañ hirio.

He mab **Jean** (an aotrou Jean) (1885-1935) a zimezas e 1919 gand **Jeanne de Roffignac**, hag a zo hirio, goude beza savet eur familh gaer ha niverus, mestrez doujet hag enoret maner Troñjoly.

Y. Le Maignan de Kerangat.

Réd eo c'hoaz menegi, eo bet ganet e Troñjoly :

1) Paul de Parcevaux (breur Louis-François), unan euz ar re genta a zifennas ar Pab e Castelfidardo (1860). Gloazet, mervel a reas e Osmo, eur miz goude. E galon, war e c'houlenn, a zo bet laketa war aoter ar Werc'hez e iliz Kleder.

2) Charles de Saisy de Kerampuil ganet e 1846 (miz da Louis-François), zouav pontifical, hag goude, volonter euz ar brezel 1870, lazeta e Brou.

3) François-Hervé, ha Jean-Hervé du Penhoat, daou vreur, a varvas evid ar vro e-doug ar brezel diweza (1944).

(1) Traoñ joli : an draoñienn gaer. Orin ar ger « joli » a c'hellfe beza keltieg.

BRENDU

Dirak toull an houldi, en-tu all d'an hent bras, ez eus eur park kaer kenañ. War laez e save rabez, ha kaol druz, hag en traoñ, peuri eleiz d'ar zaout. En tu all d'ezañ emañ ar vered, en eur penn, kroaz al leur-gêr, hag, er penn all, ar presbital.

Tro a ve bet ouz e freuza d'ober e Lambaol eur blasenn gaer, met douar d'ober plasennou !!!

Lambaol n'eo ket en em gavet eno c'hoaz !

Hag ar saout neuze, e pelec'h e vijent lakêt ?

Eur meutad douar a zo eun teñzor. Rei douar d'an ti-kêr d'ober petra ? Madou an ti-kêr a vez laeret a nebeudou. Ar c'hae a freuz anezañ e unàn, — awechou e vo sikouret. Eur c'hae nevez a vo grêt, nann en hevelep lec'h, met bep tro, daou pe dri metr pelloc'h.

An dud na lakont ket evez, pe ma lakont evez, e kavont gwelloc'h rei peoc'h. Al laeron, atao, a vez aon razo ! Hag evelse ar plasennou a deu da veza bihanoc'h. Henchou, gwechall ledan a deu da veza striz, henchou Lambaol koulz ha re Sant-Pabu — koulz ha re ar vro a-béz.

Douar ! douar ! Petra ne rafe ket an dud youlok, evit kaout atao muioc'h a zouar !

Eun deiz gant daou vetrad war o c'hov, evel ar re all, o devezo awalc'h !

Park kroaz al leur-gêr, da vihana, a zo deuet da veza mad ar barrez. Ar barrez hag an ti-kêr en em glev atao, hag eun deiz bennak, pa vo réd, e vo gelllet kreski kroaz al leur-gêr ! Meuleudi da Lambaol.

Er park-se, e veze, koulz lavaret bemdez, epad an hañv, saout ar c'hloc'her o peuri. Ar c'hloc'her a oa maro, p'edon-me bihan — ne oa nemet kloc'herezed, met, an dud a lavare koulskoude atao : « park ar c'hloc'her — saout ar c'hloc'her ! »

Pemp pe c'hwec'h, e vezent eno, ar zaout — saout kaer ha teziat mat, holl hegarat, nemet unan he ano Brendu.

Koz e oa ! Ne veze ket alies gant ar zaout all, met en eur c'horn-tro bennak, tost d'ar c'haol pe d'ar rabez. Pa c'helle ha pa ne veze dén o selled : Hop ! eun taol gant he golvez a deod, hag adarre da beuri, ken goustadik ha tra !

Sioul kenañ 'oa an traoù ganti. Met me a gavas d'ezi atao tres fall. Er c'hraou, p'he deveze eur vioc'h bennak all eul leue bihan ha pa dostae outi e c'hrogn, ha pa c'helle e roe dezañ, ar paourkez leuig ! eur mellad taol !

Lêz, avat, a oa ganti leun ! M'ho pije he gwelet o vont d'ar gêr, diouz an noz ! He zez a oa ken teo hag ar c'hloc'h bihan, hag, evelañ, e vralle !

Brendu, bez ma ne blijte ket din, a oa kemeret gant an holl evit eun teñzor a vioc'h.

Aotrou Person Lambaol, d'an ampoent, a voe eur mellad dén lart. Me 'meus soñj, dreist holl, euz e zaouarn berr ha ledan a glaske en em baka a-dre e gein, pa z'ae gant e dog du-disklavier d'ober eun droig war an hent. Eur person mat e oa, evel an holl personed am-eus anavezet e Lambaol.

Ha ! Person Lambaol, m'hen asur deoc'h, ne ra ket e burgator war an douar. An hini a zo bremañ, nag ar re a zo bet araok. Sonjit 'ta, eur presbital goudoret gant an iliz, disheoliet gant ar gwez bras...

Hag al liorz ! Va Doue, pebez liorz ! Avalou c'hwec'h evel ar mël, ha pèr, pèr hag a deuz er c'hinou evel dienn sukrèt.

Me n'oun bet morse o laerez e liorz ar presbital, met re all, beb an amzer, a yae dreist ar voger. N'oa ket brao beza paket, met an traoù ennañ a oa ken mat. P'edon bihan ha pa gleven komz euz Baradoz an douar me wele atao a-dre-kein mogerious liorz ar presbital.

N'oa ket bet c'hoaz nemet e-kichen an nor, met Soaz Talog, Tintin Soaz, a gonte din, pa deue da walc'h nag a draou dudius a oa ennañ.

« Ha, pa vezi bras, Bellig, a lavare din Tintin Soaz, kea da veleg, va faotr-me ! Gwin koz da eva ha netra da ober nemet pourmen... »

Sentet am-eus ouz Tintin Soaz ! Gwin koz — hag hini nevez — n'am-eus ket bet da eva kement ha tud Lambaol !

Pourmen : O an dra-ze avat am-eus grêt ! ya met... redek d'ober va labour ! Rak labour am-eus da ober ! Labour, spontus eo, am-eus da ober.

N'oun ket c'hoaz dare awalc'h da veza person e Lambaol, rak en eur barrez evel di, ar beleg, a-dra-zur, en-deus evel ar re all e garg, e gefridi, met an dud a zo santel, êz da rén, hag an Ao. Person n'en-deus ket d'en em skuiza re !

Pedi evit e dud eo a c'houlennet digantañ, hag hen ober a ra.

En dizro, Lambaoliz a-ra d'ezañ kamambre !

Pa vez lazet ar penmoo'h, da biou an tamm gwella ? D'an Ao. Person, emichañs.

Pa vezer bet o pesketa, da biou ar pesk kaera ? D'an Ao. Person, evel just !

Pa deu ar mab d'ar gêr euz ar c'hloniou gant eur c'harrad traoù prisius : eur boutegad riz, kafe, butun ha traoù all a vo kaset d'ar presbital !

Tintin Soaz a wele an dra-ze hag he doa eun tammig avi ouz an Aotrou Person, a dañv, araok mont eus ar bed-mañ, eul lodennig euz eurusted ar Baradoz !

Da zadorn e teue an dud da skriva servichou, da baea ar bedenn-zul, da baea ar bara benniget, pe da zigas eun tamm lipebao, abenn an deiz warlerc'h, dreist-oil pa dlle dont eur beleg estren !

An Aotrou Mear a deue ive, bep tro ma veze « konseilh ». Eur mear mat a rank gwelout gant e berson, araok bodadeg ar pennou bras, petra zo d'ober ha petra n'emañ ket d'ober.

Leun a draou en-doa eta Aotrou Person Lambaol da gas en-dro d'ar zadorn, ha d'e goan, en deiz-se, e febre nebeutoc'h.

Koulskoude, en deiz warlerc'h en doa da yun betek kreizteiz !

Soaz, ar plao'h, a blijas kement da Lambaoliz, a gemere sousi ouz yec'hed an Aotrou Person. Hi eo a lavaras dezañ, eur zadornvez : « Arabat lakaat an holl labour, en eun dervez. An dour benniget, da vihana, a c'hellfec'h ober da wener ! »

An dud a gavas an dra-ze mat kenañ ! Pa deuet da gempenn ar beziou, ne gavent ket evelse, da zul, evel e Gwitalmeze, e Sant-Pabu, en holl barrezioù diwar-dro, pisinou sec'h korn ! Lambaol, ar barrez santel, ne vank ket enni a zour benniget !

Daou binsic bras, diou laouer vras, a zo dioustu en eur vont en iliz, e-kichen dor ar porched hag atao int leun-c'hek.

An hañv a deue, eun hañv dudius !

Gwez ar presbital n'o doa bet morse kement a vleuniou. Ar brini a droe, diouz ar pardaez, war-dro tour dantelezez va farrezig. Leun a eureujoù a oa, leun a vadiziantou ive. Ar c'hleier a zone, koulz lavaret bemdez. E pep gwezenn e oa eun neiz pig, eun neiz bran, pe eun neizig laouenan, evel ma lavar ar ganaouenn.

Eur zulvez e oa, sul pardon Gwitalmeze, soñj vat am-eus, eur zulvez kaer !

An heol a oa o tont euz a zevel, a-dre-kein liorz Jann an Douz ! Tost e oa d'an trede son.

Ni a c'hoarie laouen war al letoun, e traoñ ar vered. Eur pennadig e chomfemp sioul, epad ma tremene ar Superiorez.

Hounnez a oa eur gwall hini ! Ginidik e oa euz a Blougerne, hag, evit ren pennou kalet Lambaol, ne oa ket d'ezi !

Skol kategoriz a rae gant eur vaz a dri pe bevar metr, ha pa ne ouezed ket ar gentel, pa ne vezed ket fur, paouf ! eun taol war ar penn. Re-gal ! na pebez maouez !

En iliz, oa gwasoc'h c'hoaz ! Grik pe grak ! eur stavad hag e talc'her soñj anezi hanter-kant vloaz goude !

It da varn an dud ouz o doare ! Nag ne doa an êr chentil en eur vont d'an iliz !

N'edo ket heñvel o tont en-dro ! Ni a oa en em lakêt adarre da c'hoari, pa glev-jomp ar Superiorez o youc'hal : « Ne 'z'eus ket a zour benniget. Va Doue, va Doue !!! ha goustatoc'h da Vari Kergounan : « Koz e teu da veza hor person-koz, hag ankou-nac'haüs ! N'eus ket a zour benniget. »

Ni a jomas mantret mik ! Penaos ober evit mont en iliz ? Ne vez ket a c'housserou e Lambaol deiz pardon Gwitalmeze ! Met daoust hag oferenn a vefe, pegwir ne oa ket a zour benniget ?

Setu aze eur c'hoari avat ! Morse ne voe bet klevet kemend all. Ne oa ket a zour benniget e Lambaol !

Pôtréd Sant-Pabu a rafe goap ouzomp, hag, e Gwitalmeze, evit ar pardon, an dud a lavarfe : « Klevet ho peus, e Lambaol, n'ez eus ket mui a zour benniget ! Set 'aze eur barrez avat. Ha ! Ha !

✱

An trede sôn a oa o staga da zeni pa lavaras Yann-an-Toull, flabig, er bloaz-se, d'ar Person « N'ez eus ket bet a c'hlae pell'zo, Aotrou Person, met evelato ez eus dour awalc'h c'hoaz, a gav d'in... hag ar pisinou a zo goull ! » — « Heñv ? » eme ar Person, a reas eul lamm, en eur wiska e zilh-d'ofereñ !

Jef Kerlerc'h, diwezat, eun tammig, evel m'oa kustum, a deuas d'ar réd, er sakreteri, berr warni : « O, Aotrou Person benniget, n'ez eus ket a zour benniget ! »

✱

An Aotrou Person a lavaras e ofereñ, met teñval 'oa e benn. Teñval oa penn parrisioniz Lambaol a-béz. En ostaleriou, en eur eva o banne, ar wazed na oa ken kaoz ganto nemet diwarbenn ar pisinou goull. Meur a hini na lakent a evez en eur c'hlebia o roched fin gant eur beradig dour, pa veze leun ar pisinou, met hirio edont goull hag an holl a oa chomet ginaouk da zellet ouz o bizied sec'h ! Ar merc'hed a dremenas c'hoaz, muioc'h a amzer, er vered, evit kaketal diwarbenn an darvoud a gavent spontus !

Ar Bi-Louis n'edo ket en em lakat c'hoaz d'ober e benn sot. Heñ eo a veze gant an Aotrou Person oc'h ober dour benniget. N'en em gavas ket abred, en deiz-se, e ti e vamm Mari Lannig ! « Ha-ta Bi, a lavared d'ezañ, petra zo en em gavet 'ta ? » — « Me n'oun dare an holl, eme ar Bi. Dirgwener edo leun ar pisinou, evel bep tro, hag hirio n'ez eus mui netra enno ! »

✱

Aotrou Person Lambaol a yeas, evel m'edo ar c'hiz, da glask e lein da brespital Gwitalmeze.

Er groaz-wenn, e kavas gwelloc'h mont a-dreuz, rak ezomm en-doa da zoñjal, da glask gouzout petra oa c'hoarvezet.

Ne oa ket kalz a varvailhou gantañ ouz taol, hag eur c'hure yaouank a lavaras d'e amezog : « Ha, person Lambaol a gosa ! »

Epad m'edo ar person o leina, Soaz a reas kafe da c'hrac'hed koz Lambaol.

Va Won a yeas da gafez gant Annaig Forest. Mari-Jann-Glaoda Skiban a oa ive ha diou pe deir all.

Tintin Veig n'oa ket pedet rak facheri c'hagn a oa savet etre he familh hag an Aotrou Person abalamour da brenezier an ti nevez a zigore war ar véred.

Evit kaout ar peoc'h e oa bet ret o stanka. Me eo am-oa kavet an diêsa.

Euz prenestr va mamm-goz, em-bije gellat ober sin da va c'houzinezig vihan, a blije d'in kenañ. Ar prenezier a oa bontet ha Tintin Veig a oa fuloret.

✱

Arak mont d'ar presbital, ar merc'hed koz, d'ar pilpazig, a 'zeas d'an iliz ! Da lavaret eur bedennig, war o meno !

O ! ar merc'hed a glask atao ober mat, war o meno ! Met, m'hel lavar deoc'h, na dit morse betek ar strad, e koustiañs eur vaouez ! Atao e kavot dindan an traou, ar c'haera, war o meno, eun tamm lec'hid !

Merc'hed Lambaol a voe tregaset muioc'h, en deiz-se, gant mister ar pisinou eget gant mister an Dreinded.

« Marteze int toull, dieien » a lavaras va mamm-goz. — « Ar sailhou na doullont ket holl asamblez » eme Annaig Forest, en eur dremen war he stammiou dizantet, war he muzelloù, betek toullou he fri ridet, he zeod hir ha korniok !

Er presbital, ne oa kaoz nemet diwarbenn an dour benniget.

Jef Kluj a oe tremenet er zizun-se, e Lambaol, evit dresa an disklaverien hag ar c'hadoriou. Jef a oa deuet mat gant an holl. Aogust, avat, he gwaz, en-doa trez fall gant e benn du.

Met Aogust n'oa ket bet o klask trabas ouz an dour benniget. Gwelloc'h e kave klask trabas ouz ar boutailhou hini kreñv.

Daou pe dri euz ar penn all d'ar barrez a oa bet oc'h ober boz... da lavaret eo, oc'h ober tro an tavarñiou, tri pe bevar dervez, diouz reñk. Hini ebet anezo na c'helle beza tamallet. Seza Broupig a oa bet o klask bara ! Digemeret oa bet en tiez, rak e Lambaol e oa c'hoaz karantez er galon evit ar paour. Met Seza a oa eur vaouez vat.

En eur zebri pér hag avalou, gant gwin gwen, en eur eva kafe koefet hag eur

banne hini kreñv, d'e gas d'an traoñ, merc'hed Lambaol, nec'hed maro, a glask kompren...

Epad an amzer-se, e save kannou, e Keribin, harp e Gwitalmeze !

Eul lakipod euz Sant-Pabu, ne blije ket dezañ e vanne, her strinkas ouz penn Job Kerivinog. « Sell, emezañ, te n'az-peus ket bet a zour benniget, er mintin-mañ. » Paotred Lambaol, êz deoc'h gouzout, a zavas kas enno. Hag e savas cholori.

Ni a welas hor breudeur yaouank o tont d'ar gêr, diouz an abadaez, roget o dilhad, gwad ouz o daouarn hag ouz o fenn ! Hag an dra-ze abalamour d'eun istor dour benniget.

✱

Va mamm-goz he-deus tremenet eleiz a vloaveziou eurus, en he frenestr, o sellet ouz ar marvailhou. Ar gwêr a rae sklaseñ hag evelse e c'helle gwelout betek kroaz al Leur-gêr, ha betek ti Per-ar-Fourn.

D'ar gwener, en eur lavaret he chapeled e welas ar Bi-Louis, d'ar pardaez, o vont a-benn-herr, d'an iliz ! Va mamm-goz a lavaras raktal : « Disul, da vihana, hon do dour benniget ! »

D'ar zul ne oa ket a zour benniget. Ma vije bet kouezet ar gurun war bég an tour, ne vije ket bet skoet muioc'h tud Lambaol !

An Aotrou Person a lavaras eur gêr, diouz ar gador, da zisplega ne entente netra er pez a en em gave.

D'ar zul warlerc'h, adarre heñvel. Parrez Lambaol a oa goloet a véz !

Ha Lambaoliz ne gredent mui mont da nep lec'h, rak an holl e Sant-Pabu, e Gwitalmeze a rae goap outo. Betek zokén merc'hed Porsal, en eur vont da c'harveta, a youc'he war an aod : « Ha-ta, lonkerien Lambaol, mat e kavit atao dour benniget ? »

✱

An Aotrou Person kêz, nec'hetoc'h eget biskoaz, a c'halvas an archerien ! Ne oa kén nemet an dra-se da ober.

An archerien ! soñj am-eus nag a aon hon doa razo ! Pa lavare unan bennak : « An archerien ! » ni a skampe, pa vezemp dierc'henn, da glask hor botou... Pa vezemp o neuñv, er mor, hep netra, pegwir hor c'herent ne roent deomp netra da vont en dour — e-lec'h mont ebarz d'en em guzat, ni a deue, d'ar réd, betek an tevenn da glask hon dilhad.

« An archerien ! An Aotrou Person ! » Dioustu e save bec'h hag e kollemp hor penn.

Ar merc'hed yaouank a oa heñvel. D'ar mare-se edont o staga da fringal gant o mirc'hier-houarn — o veloioù. P'en em gavent en eun diskontro gant an Aotrou Person, pe gant an archerien, e klaskent paka o lostennoù, a droïdelle en êr, evit kuzat pennou o daoulin ! Met re verr oa al lostennoù hag o klask miret na ve komzet diwar o fenn er gador-brezege, pe na vent kaset er prizon da zidana, ne zellent ket mui ouz an hent, hag ez aent da c'hoari patate dreist ar c'hae !

Bremañ an traou n'int ket heñvel... N'int ket êt, siouaz, war wellaat !!!

An archerien a deuas eta da Lambaol ! Biskoaz n'o doa klevet eur seurt istor. Mont a rajont en iliz, hep tenna o zog, evit ober, douetus bras, evel an Aotrou n'Eskob, na denn ket e hini kennebeut. Goude-ze ez ajont d'ober tro an tavarñiou, eur banne, e pep hini, ha dao dar gêr, barrek !

An archerien a reas, e pep lec'h, promesaou kaer. Tud ar c'houarnamant ne reont nemet an dra-ze ! Evit an dra-ze int paet ; met laer an dour benniget ne voe ket kavet !

Annaig Kopi, hi ne oa ket nec'het : « An diaoul ! an diaoul eo a zo krog e fesken-nou Lambaol ! » a embanne, dre ma z'ae.

✱

Eur zadornvez e oa, eun tammig goude kreizteiz. Tamm oa an heol ! Bourc'h Lambaol a oa hanter voredet, rak an holl o doa kousket fall. Epad an noz-pad, holl gizier laer ar barrez hag ar parrezioù tro-war-dro, a oa deuet d'ober o zabad, e park ar C'hopi. Kizier ? Va mamm-goz a lavare 'oa ar strobinoù ! Dén, êz deoc'h gouzout, ne deuas da weled : an holl a lake o fenn dindan al liñserioù.

« Fall ez a an traou, a lavaras Herve da Vari ! Lambaol a zo sorset ! N'eo ket souezus. N'ez eus ket kén a zour benniget. An holl ziaoulou a deuo amañ dizale. Ha set 'aze eur gudenn avat ! »

Tud Lambaol a yorede ! Tud Lambaol a hunvroee. Trouz ebet !

Anna-Mari ha me, n'hon doa ket a c'hoant kousket. Ni a yeas hon daou, er park, harp e ti Ber-ar-Fourn da c'hoari tiez bihan.

Me a rae kouignou gant pri hag Anna-Mari o gwerze. Ar c'hemwerz a yae mat ha ne raen van ouz ar pezh a dremene war va zro !

Met ar merc'hed, hi, n'eus forz e pelec'h e vezont o deus eul lagad war o labour, hag egile o troia war draou ar re all.

« Sell-ta ! Sell-ta, Bielig, eme Anna-Mari, sell-ta buan ! »

Me a zizroas, ha digor hor genou hon daou, ni a zellas.

Ar zaout a oa holl gourvezet bremañk, met bremañ unan... unan... Brendu, ar c'hagn-goz, a lake eur pao, hag eun all, en tu all d'ar postkae, hag, hop, en eul lamm edo dreist.

Piou en-dije lavaret — eur vioc'h, a vije bet kredet edo maro an tri falevarz gwella anezi — o lamm et evelse !

Deomp goustad, eme Anna-Vari, da weled da belec'h ez a.

Ni a dennas hor boutou, ha, war beg an treid, a dosteas ouz ar voger.

Brendu n'edo ket eno !

Ni a yeas war he lerc'h, er vered, a zellas war hon tro, a-dre-kein an iliz.

Brendu ebét !

« En iliz, eme Anna Vari ! »

Ya, en iliz edo ! oc'h eva an dour benniget ! Ha dic'hagni a rae ! Met kerkent ha ma welas oa bet paket, an istrimant a vioc'h a jachas he skasou ganti war-zu ar prad !

Ni, avat, hon dou, ne jomchemp ket da dortal, ha yao, d'ar presbital, da lavaret hon doa gwelet laer an dour benniget.

Ar plac'h a c'halvas dioustu he mestr. Nag a joa a oa ennañ, ar paourkêz koz : « Roit d'ezo peb a zaou aval, Soaz, ha peb a wenneg da brena bonbonou ! »

An Aotrou Person a gemeras, raktal, e dog du ha ledan, hag e zaouarn a-dreñv o gein, a yeas war eun da di ar c'hloc'her.

Ni a yeas da embann ar c'helou. Kavet hon-doa laer an dour benniget.

Na pebez samm tennet diwar ar sperejou. Lambaol adarre a veve hag a c'hoarze laouen !

N'ho peus ket a boan o kredi, adalek an deiz-se, Brendu a oa eskumunget ha kandaonet d'ar maro. Eun nebeut derveziou goude edo gwerzet d'ar c'higer ! Koulskoude ez oa ganti c'hoaz leun a lêz ha leun a amann, met tud kristen ne c'hellent ket gouzañv pelloc'h eur vioc'h, bet o laerez dour benniget !

P'edod ouz he c'has kuit, unan euz ar penn all a lavare : « Pebez doare gaer a vioc'h ! daoulagad tener, eun êr karantezus. Koulskoude nag a fallagñez en he c'horf ! Ma vije deuet da wellaat c'hoaz oc'h eva dour benniget, met nann, ar c'hontrol eo... Kerz d'an diaoul, bioc'h zaonet !!! »

D'ober petra youc'hal kement-se ?

Gwelloc'h eo d'eomp selled ennomp hon unan, gwelet ha n'omp ket awechou heñvel ouz Brendu. Ne evomp ket a zour benniget, met bep sul, en eur vont en iliz, ni hen lak war hon tal ha war hor bruched !

Met nag a bed a ra an dra-ze, hep soñjal er pezh a reont.

Nag a bed all, hag a gav dezo, pa vezont bet, da zul, o kemeret eur banne dour benniget, o deus grêt o dever hag a gendalc'h goude-ze da rén o buhez fall, da veza ken digalon e keñver o amezeien, ya, e Lambaol, koulz hag e lec'h all !

Ar re-ze, evel Brendu, ne deuont ket da wellaat gant an dour benniget. Gwella ma vent ive, eo d'ar c'higer !

Met an dud ne vezont ket gwerzet d'ar c'higer !

Laouig avat a zo o larda e billig evit o lakaat dizale da frita !

Eno vo tomm, paotred ha merc'hed, ha me zo asur, awechou, e youc'hod : « Ha, ma c'hellfemp didana hor c'hornailhenn, evel Brendu, gant dour benniget yén ha sklaset pisinou bras iliz Lambaol ! »

Ha ! Ha ! Ha ! a responto hepkén an diaoul kamm.

Mab an Dig.

'vel Job an dall

Ma vijen bet eur barz ha moueziet kaer,
Am-bije savet soniou douz ha taer
Da gana war ar blasenn 'tal an ostaleri,
D'ar merher d'abardaez 'kreiz ar jolori.

Eur pif euz va muzetenn ' savjen d'am diweuz ;
E vouez skiltr ' vije klevet en dodion ha ' r reuz
Gand blejadeg al leueou, buzelladeg ar zaout
Ankouaet o goro.

Piou 'teuy gantañ ar maout ? :

Paotr ar herdin, a hop a-bouez e benn
Da hervel e bratik ha gonit ugent real,
Pe Job an Dall, Kernevad-bragou-stenn,
A gan da Varijan d'he horn-bro bout feal ?

Serr-noz, en ostaleri, emaint o daou sioul,
Paotr ar herdin, paotr ar soniou o chopinad ;
Hennez 'konta skoedou, Jobig e wenneien.
Tavet an trouz, 'tivizont 'vel beleien :
« Fali ki e ya va henwerz, 'me paotr ar soniou, trist,
« Heug-mad on gand ar vuhez, 'honezan ken va jistr,
« Tamm bara na kig sall na jom ganin em zah ;
« Prest din 'ta, d'en em grouga, tri droatad kanab yah ! »

Dre zor an davarn digor war ar blasenn
'Vez klevet mouezioù yaouank, skañv ha drant
O kana, o tiskana da Job an Dall e ganenn :

« Petr ' a dalv an damant,
« Petr ' a dalv an arhant ;
« Brava planedenn ' zo
« Eo sevel kanenn
« Tran la dira lon la
« Tran la di re no ! »

Ma vijen bet eur barz ha moueziet kaer,
Am-bije savet soniou ' blij d'ar geiz
Da gana war ar blasenn d'ar merher d'abardaez,
'Vel Job an Dall.

Dreo Koulouarn.

2 Mezeven 1956.

KOSVOULTERIEN

« Quos vult perdere »... Gand an tri hér latin-se ez echu an aotrou A.-J. R. eur helh-lizer a zo bet skignet moarvad etouez lennerien « Al Liamm ». Evid ar re n'o deus ket lennet ar peder bajenn-se e lavaran dioustu int skrivet e galleg, neket e latin, hag a-zivout « l'orthographe » dite « universitaire de M. le chanoine Falc'hun ».

Ar peder bajenn-se a zo anezo eun dagadenn a-eneb ar skrivadur nevez. Ha keuz a vije deut da A.-J. R. goude adlenn e bennad ? Neuze e-nije taolet anezañ en tan. Mes, kollet gantañ e skiant-vad, e kav gwelloc'h anezav eo troet e benn : « Quos vult Jupiter perdere, dementat prius », e brezoneg frêz : « Digand neb a fell da Zoue e zismant e lamm da genta e skiant-vad ».

« Quos vult perdere »... end-eeun.

Edon e Bro-Gembre tri pe bevar bloaz 'zo, hag e welis kadori eur barz e-doug ar Gorsedd. « Sed, emon-me, n'am eus ket gwelet an aotrou Gruffydd, kelenner skol-veur Caerdydd, a oa koulskoude unan euz ar varnerien o deus deh kurunet ar barz nevez. » — « Nann, e vo displeget din, n'eo ket ezel euz ar Gorsedd ; ne fell ket dezañ heul reolennou bet diazezet gand an toueller Iolo Morgannwg. Daoust da ze, e kenlabour gand tud ar Gorsedd : eñ e-neus dibabet ar barz hag ar Gorsedd a gurun anezañ. Evelse emañ an traou e Kembre : an oll en em glev evid enor Kembre hag ar hembraeg ! »

E Breiz avad, ne vern petra 'vez grêt war dachenn ar brezoneg gand hemañ pe hennez, e vo kavet kerkent eun anter-dousen a « gozvoulterien » da zedenna war e benn mil malloz Jupiter. Burzud ar brezoneg n'eo tamm ebet beza beo hoaz goude kantvedou a enebiez a-berz-stad, burzud braz ar brezoneg avad eo n'eo ket peurvouget hoaz dindan gasoni milliget an eil brezoneger evid egile. Ne gredan ket a vije eun dra 'fall burutella, eskenn menozioù ; eun dra vad eo klevet ali pep hini war bep tra ; mes e Breiz eo techet neb a gred kregi en eur bluenn da zoñjal eo evitañ eun dever striz mahomi neb na soñj ket eveltañ.

Lakom a vije ar wirionez gand A.-J. R. pa zispenn diazez skiantel ar skrivadur nevez hag he zalvoudegez pemdezieg ; gwasoh a-ze e kavan eo Jupiter koz en e-geñver. Ken sur eo A.-J. R. « a vo an oll a-eneb d'ar skriva nevez » ma sav war e vuzellou glaour ruz an dismegañs ; hag eñ barn ar skrivadur nevez evel ma vije eñ Jupiter an oll-halloudeg ha diougana he maro, ha, beteg hag ober, laza ar skrivadur nevez en he havell.

Perag e tispign A.-J. R. e gounnar, mar d'eo ken sur ?

Ha ma teufe furnez d'ar re a skriv brezoneg ? ma teufe, abred pe ziwezuad an teir pe beder dousenn anezo d'en em unani — evid enor ar brezoneg — endro d'ar skritur nevez, mad pe 'fall, e klevfe A.-J. R. meur a hini o lavared dreg e gein : « emañ pen-roz Tarpeian tost-tre d'ar Hapitol. »

A. Koulouarn.

KELEIER

SKOL DRE LIZER

Bep sizun e teu deomp liziri evelhenn :

...« Désirant apprendre le breton, j'ai aujourd'hui recours à vos services ; car, bien que Bretonne, je ne connais pas du tout cette langue, qui cependant me rendrait énormément service dans l'exercice de ma profession... »

Mlle J. B., institutrice libre du Finistère, 29-6-56.

« Désirant apprendre et écrire correctement le breton, je voudrais connaître le prix de vos livres et des cours que vous donnez... »

L. C. (C.-du-N.), lee 30-6-56.

« A présent que j'ai une adresse stable, je voudrais suivre vos cours de breton... »

Soldat C. A., Orléansville, le 24-6-56.

« Voici les avant-dernières leçons. Il ne m'en reste plus qu'une (sur 42). Déjà ! Vous voyez que vos cours sont fort agréables à suivre, puisque le temps paraît si court.

« J'ai reçu le numéro de Juin de Bleun-Brug. C'est un véritable plaisir de le lire... »

M. C. (Morbihan), le 13-6-56.

« Ayant assisté au Bleun-Brug de Cléder, j'ai beaucoup admiré la langue bretonne. Ayant appris que vous assurez des cours, je voudrais quelques renseignements là-dessus. Je connais très peu le breton et je voudrais de tout cœur l'apprendre à fond... »

Mlle M. B. (Finistère), le 19-6-56.

« Je voudrais apprendre le breton à mes enfants et pour moi-même j'aimerais connaître une langue que je parle et dont j'ignore la grammaire... »

P. B.-A. (Finistère), le 2-7-56.

« Setu ar gentel diweza... Berr-tre eo bet seblantet din amzer ar studiaden. Ho trugarekaat a ran evit ar blijadur am eus bet... Pebez labour pouezus a rit ! D'am zro e lavaran a-greiz kalon : Meuleudi bras deoc'h !... »

M. C. (Morbihan), 24-7-56.

« Je tiens à vous dire, sans tarder, combien votre méthode est attachante pour les résultats déjà obtenus. Je n'hésite plus, en effet, à échanger quelques phrases, avec quelques personnes, en particulier des gens âgés... Grand merci donc à vous, pour la satisfaction que j'éprouve, ainsi que ma femme, à l'étude de la langue bretonne... »

P. C. (Morbihan), 22-5-56.

« ...Permettez-moi de vous remercier infiniment pour l'aide dévouée que vous m'avez apportée dans l'étude du breton. Je suis contente de mes débuts, et dès qu'il me sera possible (après mes vacances) je me remettrai à la besogne. »

M. P. G. (Finistère), 20-5-56.

« Pourriez-vous m'envoyer le 2e livre de breton : « Yez hon Tadou ». Je vous remercie beaucoup. En effet, je termine la méthode « Le Breton par l'Image » et je suis très contente d'avoir découvert cette méthode d'apprendre le breton.

A. G., Compiègne.

Evid heulia hor skol dre lizer, skriva da :
Bleun-Brug, Châteaulin (Finistère).

An aotrou Joel Bellec, eskob nevez Saint-Jean-de-Maurienne,
bet sakret e Kemper d'an 20-6-56.
(Photo A. KERISIT, Quimper)

Hon levriou-skol.

1. Me a zesk brezoneg.

Kenta moulladenn e 1941	— 10.000	— gwerzet.....	10.000
Eil moulladenn e 1942	— 2.500	— gwerzet.....	2.500
Trede moulladenn e 1943	— 15.000	— gwerzet.....	10.500
En oll.....			23.000

2. Le Breton par l'image.

Kenta moulladenn e 1944	— 10.000	— gwerzet.....	9.500
-------------------------	----------	----------------	--------------

3. Yez hon Tadou (levrenn genta).

Kenta moulladenn e 1950	— 3.000	— gwerzet.....	2.875
-------------------------	---------	----------------	--------------

War-dro 410 levr euz ar vouladenn-se a zo bet prenet gand an F. C. B.

Ar brezoneg er « Brevet » (B.E.P.C.).

Morse n'ez eus bet kement a skolidi, evel er bloaz-man, o tibab ar brezoneg evit ar brevet. Gouzout a reomp ez eus bet 18 skoliad e Brest euz skoliou kristen (paotred) Lokournan (2), Lesneven (8), ha Kleder (8). Re all a zo bet e Montroulez euz skol gristen (paotr.) Kastell-Paol, ha Plougasnou (merc'hed).

E Gwened, hon eus klevet, ez eus bet ivez 29 euz skoliou kristen Baod, ha skolachou Santez-Anna-Wened ha Pondi.

E Sant-Brieg ez eus bet re all, met ne c'houzomp ket an niver anezo.

Ar vugale-man o deus bet eun deskadurez vad war hor yez. Bep sizun o deveze diou pe deir heurvez vrezoneg. Pep hini ac'hanomp a laboure evid ma vo muioc'h c'hoaz er bloaz a zeu.

Eured.

Laouen braz omp o rei da anaoud d'on lennerien, eo bet eureujet or Mignon Yann Goas, euz komite Bleun-Brug Paris, gand an Dimezell Marie-Louise Cornic, merh d'an D' Cornic euz Douarnenez, bet prezidant ar Bleun-Brug araog ar brezel.

An eured a zo bet grêt e Santez-Anna-r-Palud, gand an Aotrou Thomas, person Plounevez-Porze, a reas d'an daou bried nevez eur brezegenn gaer. An Ao. Floc'h aluzenner Bleun-Brug Sant-Brieg a lavaras an overenn.

Plijoud a ra deom kinnig d'an daou bried nevez, hor gwella gourhemennou a vuhez laouen hag eñruz, ha lavared amañ eur bennoz Doue kaloneg da Yann Goas, e-neus, ken aliez all, gand kemend a galon vad, roet deom an dorn da zavel n'ouzon ket pet Bleun-Brug.

Goueliou Kerne.

Santig Du en deus, eur wech muioc'h, roet amzer dispar da c'houeliou Kerne a zo bet ken kaer ha biskoaz. Eun dudi eo bet heulia ar goueliou-se azaleg ar gwener betek ar zul da noz. D'ar zul e oa eur marz gweled ar mor a dud a oa e Kemper. Seurt goueliou a laka lorc'h da zavel e kemend breizad n'eo ket kamm e galon, hag a zigor deom an hent da lakaad hor c'henvroiz da gared hor Breiz, ha d'en em staga muioc'h ouz ar brezoneg.

Eur gest grêt e-doug an abadenn vras, da zul, he-deus dastumet, evid ar brezonek er skol : 137.000 lur.

Meuleudi da renerien Goueliou Kerne.

Priz braz a lennegezh vreizeg.

Or gourhemennou d'or mignon Reun ar Moug euz Kemper, e-neus nevez gounezet priz braz an F.C.B. (Emgleo Breiz), 40.000 lur, evid e strobard barzou-negou kaer : « D'am broig, ma buhez ».

An eil priz (10.000 lur) a zo bet et gand Ropars Broudic, eur pesketaer euz Leskonil, evid e varzonegou : « Gand red an dour ». Meuleudi dezañ ive.

O 'friziu a zo bet roet dezo e-kerz goueliou braz Kerne, gand an ao. Monteil, m'êr Kemper, gand kalz a don ha goude eur brezegenn c'hwek distaget gand Jakez Kroc'hen.

Setu amañ, da hortoz ma teuo er-mêz, eun tañva euz « D'am broig, ma buhez » :

GORREOU :

N'eus tra kaeroh dindan an Ne,
Eged an heol o para gae
'Ne glouarra da gala-mae,

Pa skrign e barr ar gwe kerez,
Ar hilhog-koad hag e barez
'Vel priñsed drant en o 'falez.

N'eus tra kaeroh, evidon-me
Eged an heol diouz ar beure
O sevel, ruz — nemed du-ze,

An Osti wenn 'n ho pizied,
Doue ar Mab enni kuzet,
Hoh eus dibabet da bried,

Nemed, ma breur, an Osti wenn,
'Vel eur boked a-zioh ho penn,
Korv Or Zalver, enor or gouenn,

A welan dreistoh o para,
Dindan spesou eun tamm bara,
'Vel eur boked en e gaera.

Reun ar Moug.

Le Gérant : Abbé BLEUNVEN, Curé de Saint-Renan.
QUIMPER, IMP. CORNOUAILLAISE. — G.P.P.P. N° 21697

Bleun-Brug Kleder, e maner Troñjoly, d'ar zul goude kreisteiz. (Photo Courrier-Progrès)